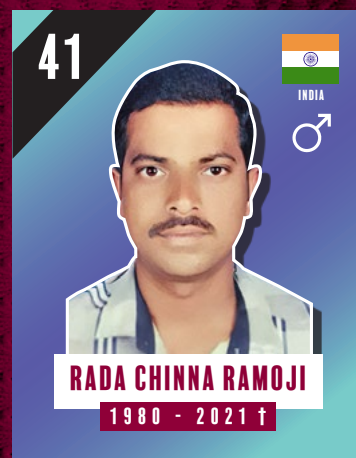
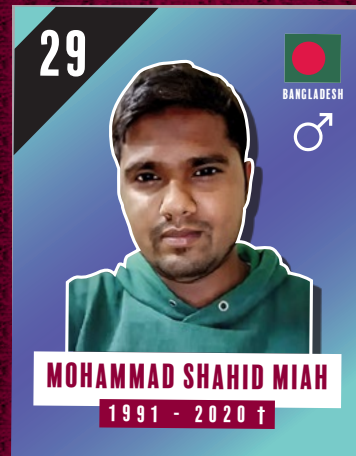
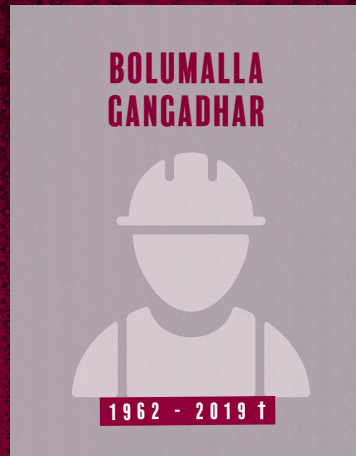

VISIE

EXTRA EDITIE VOOR LEDEN VAN HET ACV

Zij stierven wél echt op het veld

91 procent
ziet huidig werk
tot 67 niet zitten

Wat met
mijn eindejaars-
premie?

Zere rug kost ons
5 miljard, en dat
wordt steeds meer

West-Vlaanderen
Op bezoek bij CNH
in Zedelgem

Godzijdank Genève

Het Wereldkampioenschap voetbal in Qatar is losgebarsten. Al is 'losgebarsten' overdreven, erg veel positieve, liederlijke animo heerst er niet rond deze sporthoogmis. Dat komt omdat er rond dat WK vooral veel is 'opengebarsten'. Schandalen allerhande, van corruptie bij de toewijzing tot de dood van duizenden 'gast'arbeiders die de stadions en hotels voor het voetbalfeest bouwden. De Internationale Arbeidsorganisatie (IAO), een agentschap van de Verenigde Naties dat gevestigd is in Genève, speelde een zeer belangrijke rol om deze misstanden aan te pakken. De regeringen, werkgevers en vakbonden die samen de IAO vormen, zetten zeer grote druk op Qatar. Uiteindelijk engageerde Qatar zich om de arbeidswetgeving aan te passen, wat leidde tot het einde van het systeem van lijfeigenschap, minimumlonen voor arbeidsmigranten, comités van werknemers en het oprichten van arbeidsrechtbanken. De uitvoering en het afdwingen ervan, vooral wanneer na het WK de ogen van de wereld niet langer gericht zullen zijn op Qatar, blijft natuurlijk een uitdaging.

→ Foto **Anneleen Van Kuyck**

De IAO is hiermee niet aan zijn proefstuk toe. Een van de meest historische momenten voor de IAO was de erkenning als werknemers van honderdduizenden vrouwen die werken als huispersoneel, zoals de dames op de foto. Dat gebeurde tien jaar geleden. Zo kregen deze vrouwen bescherming tegen geweld en pesterijen op het werk, zijn de regels over veiligheid en gezondheid op het werk ook op hen van toepassing, werden kinderarbeid en dwangarbeid beteugeld. Hoewel het de verantwoordelijkheid van de regeringen is om dit te bekrachtigen en uit te voeren, is dit een enorme stap vooruit. Sociale bewegingen hebben dankzij de IAO-regels een stevige stok achter de deur om sociale vooruitgang af te dwingen.

België loopt trouwens momenteel ook 'prominent' in het vizier van de IAO. De arbeidsorganisatie onderzocht de Belgische loonnormwet en kwam tot de conclusie dat die loonnormwet vrije loononderhandelingen onmogelijk maakt. Als gevolg van deze bevindingen heeft de IAO de regering verzocht 'de nodige maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat de sociale partners vrij kunnen beslissen over de criteria

waarop zij hun onderhandelingen over intersectorale loonontwikkelingen en de resultaten van deze onderhandelingen baseren'. Onze minister van Buitenlandse Zaken stelde onlangs: 'België is een van de negen stichtende leden van de IAO en heeft een zetel van drie jaar in de raad van bestuur van de organisatie. Zij heeft de IAO en haar normenstelsel altijd gesteund.' Het is nu hét moment om de daad bij die woorden te voegen.

Het is opmerkelijk dat een oude internationale instelling uit het statige, voor sommigen zelfs stoffige, Genève voor gewone mensen over heel de wereld, van Qatar tot België, het verschil kan maken. Het is een voorbeeld dat internationale samenwerking en overleg tot een betere wereld kan leiden. Dat is een hoopgevende gedachte op het moment dat de wereld letterlijk en figuurlijk in brand staat. ■

Mathieu Verjans, nationaal secretaris ACV

WERK EN PRIVÉ

Flexibelere werkregeling voor wie zorgt voor familie

Voor wie voor een kind tot 12 jaar of zorgbehoevend familielid moet zorgen, is er goed nieuws. Cao 162 maakt het voor werknemers mogelijk om een flexibele werkregeling aan te vragen.

Waarover gaat het? Telewerk, een aangepast uurrooster en minder werken zijn voorbeelden die de cao aanhaalt. Belangrijk om te vermelden is dat het gaat om een 'recht om te vragen'. De werkgever is dan wel verplicht om te reageren, hij hoeft niet op de vraag in te gaan. In dat geval is wel een motivatie vereist.

Annick (54) combineert werk en mantelzorg voor haar partner en moeder. Ze weet als geen ander hoe

belangrijk het is om mantelzorg op de werkvloer bespreekbaar te maken: 'Mantelzorgers staan vaak zwaar onder druk. Soms moet mijn man, een chronische pijnpatiënt, ineens naar spoed. Het is een geruststelling als ik wat vroeger kan beginnen en 's avonds wat werk kan inhalen. Ik ben absoluut vragende partij, ook omdat zelfzorg er vaak bij inschiet.'

Daarnaast is in het federale parlement een nieuwe wet gestemd die de Europese richtlijn 'balans werk-privé-leven' in uitvoering brengt. Een nieuwigheid die opvalt, is een onbetaald zorgverlof van vijf dagen, op te nemen voor dringende zorg van een hulpbehoevend familielid. ■

MINIMUMPENSIOEN

Vrouwen lopen jaarlijks 440 euro mis

In juli maakte de federale regering bekend dat ze het minimumpensioen wil koppelen aan een loopbaan van twintig jaar effectieve tewerkstelling. Die hervorming is vooral slecht nieuws voor vrouwen. Een op de zeven vrouwen die vandaag aanspraak maken op het minimumpensioen zou zo maar liefst gemiddeld 440 euro per jaar verliezen. Dat blijkt uit een doorrekening van het Kenniscentrum pensioenen. Volgens het ACV en vrouwenorganisaties maakt de nieuwe loopbaanvoorwaarde de kloof tussen

pensioen voor mannen en vrouwen enkel dieper. Bovendien ligt het niet in lijn met het regeerakkoord, dat voorschrijft om in de pensioenhervorming net rekening te houden met de ongelijkheid tussen man en vrouw. 'Vrouwen maken tijdens hun loopbaan vaker gebruik van ouderschapsverlof, tijdskrediet of geboorteverlof. Ze werken ook vaker deeltijds. Dat laten meetellen als effectieve tewerkstelling, kan een stap in de richting van een meer genderneutrale pensioenhervorming zijn', klinkt het bij het ACV. ■

Redactieadres Visie, PB 20, 1031 Brussel - e-mail: info@visieredactie.be - **Lezersbrieven** lezers@visieredactie.be - **Abonnementen** jennifer.lavers@acv-csc.be - 02 244 32 81 - **Verantwoordelijke uitgever** Mathieu Verjans - **Redactie** Simon Bellens, Jelle De Bock, Nils De Neubourg, Lies Van der Auwera, Dominic Zehnder, Sim Geerts, Lieven Bax, Tinne Van Woensel, Ronni Theeboom, David Vanbellinghen - **Hoofredactie** An-Sofie Bessemans en Wim Troch - **Vormgeving** Gevaert Graphics - **Druk** Coldset Printing Partners - Visie verschijnt tweewekelijks en is inbegrepen in het lidmaatschap van ACV bouw - industrie & energie, ACV-CSC META, ACV-Transcom en ACV Voeding en Diensten

Is Qatar een keerpunt?

→ Tekst **An-Sofie Bessemans** en **Jelle De Bock**

Het lichaam van de 33-jarige Mohammed Russel Parvez werd enkele dagen voor Kerstmis in 2020 gevonden in een vuilniscontainer. De Bengalese man werkte in de bouw, en viel van een tien verdiepingen hoog gebouw. Zijn moeder kreeg een financiële compensatie van de bouwfirma. Maar geen geld in de wereld kan een mensenleven vervangen, zegt ze.

Na een verplicht medisch examen kreeg Phurparani Tamang haar werkvisum. 'In Qatar vond ze een baan als schoonmaker, waar ze blij mee was omdat ze niet buiten in de zon hoefde te werken', vertelt haar moeder. 'Op een dag werd ze naar het ziekenhuis gebracht. Ze vertelde ons dat er geen reden tot bezorgdheid was. Maar een paar dagen later bleek ze overleden.' Haar lichaam arriveerde vier dagen later op de luchthaven van Kathmandu. 'Onze

dochter die vol leven vertrok om haar familie te steunen, kwam dood terug.'

In Qatar zijn er ontgensprekelijk problemen met werknemersrechten, zo spreekt uit bovenstaande getuigenissen die het onderzoeksjournalistenplatform Blanksport verzamelde voor hun campagne *Cards of Qatar*. Ook ngo WSM tekende bij onder meer Nepalese bouwvakkers en Indisch huispersoneel op dat het afgesproken loon niet of niet op tijd betaald werd, dat werkgevers paspoorten van werknemers afnamen, dat een rechtszaak aanspannen onbegonnen werk was. Praktijken die wel vaker voorkomen in landen die ook bekendstaan om corruptie en schendingen van mensenrechten.

Wegblijven uit Qatar is geen optie. Beter is het om de wereld wakker te schudden.

→ **JEROEN ROSKAMS, WSM**

Sinds de aankondiging in 2010 dat de Wereldbeker 2022 in Qatar zou plaatsvinden, hebben vakbonden, het Internationaal Vakverbond en andere middenveldorganisaties sterke druk gezet. 'Wegblijven uit Qatar is geen

oplossing. Veel beter is het om de wereld wakker te schudden en met man en macht werk te maken van waardig werk', zegt Jeroen Roskams van WSM. 'ACV bouw - industrie & energie was bij de start van de opbouw van de voetbalstadions op het terrein aanwezig met een samenwerkingsproject met de Nepalese vakbond CUPPEC. Door samenwerking met andere ngo's en mediabelangstelling werd de Qatarese overheid aangezet tot afschaffing van de slavernijwet, invoering minimumlonen en oprichting van een centrum voor informatie en bijstand voor arbeidsmigranten', vertelt Patrick Vandenbergh, voorzitter ACVBIE.

Ook een onderzoeksmissie van de Internationale Arbeidsorganisatie, waar ACV-erevoorzitter Luc Cortebeek aan deelnam, wierp vruchten af. Na jarenlange onderhandeling is er toch enige beweging, bevestigt Smritee Lama, secretaris bij de vakbond GEFONT uit Nepal, die veel jonge mensen naar de Golfstaten ziet vertrekken. 'Sinds kort heeft Qatar een arbeidsrechtbank, minimumlonen, en nieuwe wetgeving rond onder meer veiligheid en gezondheid op het werk en werknemersinspraak. Maar er is nog een lange weg te gaan', aldus Lama: 'Toepassing in de praktijk en handhaving moeten beter, en nog al te vaak kennen mensen hun rechten niet.'

Zullen de sociale verbeteringen na de Wereldbeker in Qatar aanblijven en ook andere landen inspireren? 'Landen als Qatar willen heel graag de plek zijn waar internationale evenementen plaatsvinden', zegt Cortebeek. 'Daar moeten we gebruik van maken. Het kan een hefboom zijn om de problemen zichtbaar te maken en aan te pakken. De internationale verontwaardiging helpt bijvoorbeeld om bouwbedrijven, die een belangrijke rol spelen, de regels te doen respecteren. Het steunt de dynamiek van vakbondswerk nationaal en internationaal ten aanzien van grote bouwgroepen, die de regels moeten toepassen.'

Uiteraard is er nog veel werk voor de boeg. Maar zonder actie zou moderne slavernij alleen maar toenemen', meent Cortebeek. 'De golf aan verontwaardiging helpt om de druk op te voeren zodat internationale instanties zoals de Mensenrechtenraad en de Internationale Arbeidsorganisatie van de Verenigde Naties verder aan de weg kunnen timmeren.'

'In de toekomst moeten arbeidsomstandigheden mee bepalend zijn voor de gunning van een toernooi', vindt Patrick Vandenbergh. 'Qatarese drama's moeten vermeden worden. Anderzijds is dit toernooi wel een hefboom geweest voor verandering. Die verbeteringen moeten worden aangemoedigd en uitgebreid naar andere landen waar men het niet nauw neemt met arbeidsrechten.' ■

Het is het meest voorkomende aan werk gerelateerde gezondheidsprobleem. Tweeënhalf miljoen Belgen hebben er last van. Nochtans gaat er weinig aandacht naar de preventie van spier- en skeletaandoeningen. Dat getalm kost opgeteld ongeveer vijf miljard euro.

→ Tekst **Nils De Neubourg**

Zere rug kost vijf miljard

Spier- en beenderklachten vormen volgens een nieuwe Sciensano-studie een omvangrijk en vooral duur probleem. Ongeveer tweeënhalf miljoen Belgen kampen met minstens een vorm van spier- en skeletaandoeningen (SSA), 150 000 van hen zijn daardoor al in langdurige ziekte beland.

'We weten al lang dat heel veel mensen kampen met zulke klachten', zegt Maarten Hermans, ACV-expert welzijn op het werk. 'Maar de enorme kosten, zowel menselijk als financieel, zijn nieuw voor ons.' Sciensano berekende dat SSA ons in totaal maar liefst 300 000 gezonde levensjaren kost, en dat cijfer neemt zelfs nog toe. De directe medische kosten daarvoor lopen op tot drie miljard euro. Daarnaast kosten de klachten de economie ook nog eens twee miljard euro, omdat mensen door de kwalen niet kunnen werken. 'Dat de omvang van het probleem nog toeneemt, is extra verontrustend.'

Miljarden te rapen

'Met een betere aanpak en meer preventie van ziekmakende arbeid

vallen dus letterlijk miljarden te rapen. Voorkomen is beter dan genezen. In het geval van SSA zouden we er zelfs een zeer hoge gezondheidsrekening mee voorkomen.'

Tegelijkertijd benadrukt Hermans dat het niet alleen om die gemiste euro's gaat. 'Achter dat klinisch cijfer van jaarlijks 300 000 verloren gezonde levensjaren en vroegtijdige sterfte, schuilt enorm veel individueel leed. Mensen die bijvoorbeeld door lage rugpijn, peesontsteking of artrose hun werk, hobby's of tijd met kleinkinderen zwaar gehypothekeerd zien. En toch is er op beleidsniveau nauwelijks aandacht voor preventie.'

Wat is er dan concreet nodig om te vermijden dat nog meer mensen zullen uitvallen door SSA? Volgens Hermans moeten we de lacunes in de wetgeving over het welzijn op het werk onmiddellijk wegwerken. 'We weten al lang uit onderzoek welke niet-ergonomische vormen van arbeid leiden tot SSA. Maar die zijn onvolledig opgenomen in de wetgeving waardoor toezicht en controle uitblijft.' ■

91 procent haalt pensioen niet in huidige job

Sinds tien jaar zijn oudere mensen weer vaker aan het werk. Maar dat komt met een stevige prijs, want velen onder hen gaan door tot ze uitgeteld crashen. Negen op de tien werknemers zeggen de verhoogde pensioenleeftijd niet te halen zonder aangepast werk. 'Een 60-jarige verpleger of bouwvakker is vandaag even versleten als een halve eeuw geleden.'

→ Tekst Nils De Neubourg → Illustratie Rutger Van Parys

Zonder aanpassingen aan het werk ziet amper negen procent van de werknemers zich de pensioenleeftijd van 67 jaar halen. Een bevraging van bijna 10 000 werknemers door ACV Kempen leidt tot die ontvullende conclusie. 'Overal waar ik kom, hoor ik hetzelfde verhaal: op dezelfde manier blijven werken tot op de verhoogde pensioenleeftijd is gewoon niet haalbaar', zegt Els Cools, vakbondsverantwoordelijke voor de regio. 'Veel mensen gaan door tot ze erbij neervallen.'

Dat neervallen bedoelt de regioverantwoordelijke ook bijna letterlijk. 'Overal vertellen werknemers – arbeiders én bedienden – me hoe bang ze zijn om uit te vallen, voor zichzelf maar ook voor de collega's. Ze merken in hun omgeving dat heel veel mensen langdurig

ziek zijn: door fysieke letsels of door psychische druk, wat bijvoorbeeld tot burn-out leidt. Die trends zien we ook in de cijfers van bijvoorbeeld het Riziv of de overheidsdiensten.'

Die observaties verwonderen demograaf Patrick Deboosere (VUB) niet. Als expert in vergrijzing geeft hij aan dat ons lichaam nog even snel verslijt als 50 jaar geleden, maar dat we tegenwoordig wel steeds langer moeten werken. 'Onze hogere levensverwachting is vooral te danken aan de betere leefomstandigheden. Maar een 60-jarige verpleger of bouwvakker is vandaag even versleten als een halve eeuw geleden.'

Toch zien we sinds een tiental jaar weer meer oudere mensen aan het werk. In 2012 werkte in België 40 procent van de mensen tussen 55 en 64 jaar. Dat cijfer steeg vorig jaar tot 55 procent. Een relatief nieuw gegeven, noemt Deboosere dat. 'Tot pakweg tien jaar geleden daalde de pensioenleeftijd met de stijgende welvaart, en dat al sinds de Tweede Wereldoorlog. De

kentering is een duidelijk gevolg van het beleid, niet omdat we langer willen werken.'

Het aantal werkende 55-plussers mag de laatste tien jaar dan wel gestegen zijn, toch ligt het Belgische cijfer lager dan het Europees gemiddelde. 'Maar die statistieken zijn eigenlijk amper te vergelijken', zegt Deboosere. 'Want kijk je bijvoorbeeld naar het totaal aantal gewerkte uren over de gehele loopbaan, dan scoren België en Nederland vergelijkbaar, terwijl Nederland wel als gidsland wordt gezien. Bovendien staan zieke Nederlandse werknemers twee jaar lang op de loonlijst van een bedrijf. Daardoor lijken heel wat oudere Nederlanders aan het werk, terwijl een deel ook gewoon uitgeblust thuiszit.'

Minder uren gewenst

Het verminderen van het aantal werkuren staat met stip op één als de manier om het vol te houden tot de pensioenleeftijd. Volgens de ACV-bevraging ziet twee derde van de werkne-

mers minder uren als een noodzakelijke aanpassing. Daarop volgt het krijgen van een minder zware taak. Alleen zijn die mogelijkheden er in de praktijk nauwelijks, antwoordden vier op de vijf bevrageerde werknemers. Bovendien toont de bevraging dat systemen als tijdskrediet en landingsbanen niet altijd bekend zijn. En waar het mogelijk is, is het niet altijd een oplossing, geeft Cools aan. 'Vaak blijft het werk gewoon liggen en moet het op kortere tijd afgerond worden. Bovendien moet je dat minder werken ook nog financieel aankunnen.'

Waar zal deze uitputtingsslag eindigen? 'Als we niets doen naast het vasthouden aan de pensioenleeftijd zal dat aantal langdurig zieken alleen maar toenemen. Je verplaatst de kosten dan louter van de pensioenen naar de ziekte- en invaliditeitsuitkeringen', besluit Cools. ■

'Dit volhouden tot 67 is onmogelijk'

Gunther (53)

'Mijn werk is echt handenarbeid: industriële reiniging, van petrochemische bedrijven tot kerncentrales. We werken hard en met lange en onregelmatige uren. Dat volhouden tot 67 jaar is gewoon onmogelijk. We zijn met heel zware machines in de weer. Ik probeer ondertussen wat fysiek lichter werk te doen. Soms lukt dat, maar door het constante personeelstekort niet altijd. Na twintig jaar in dit vak voel ik hoe hard mijn lichaam versleten is. Een collega zit ondertussen al lange tijd thuis omdat hij twee nieuwe knieën nodig had. We offeren ons lichaam op voor geld, maar zullen we zo op lange termijn niet meer betalen aan ziektekosten dan wat het langer werken moet opbrengen? Ik hoop dat ik niet in een rolstoel aan mijn pensioen moet beginnen.'

Luc (58)

'Ik werk veertig jaar in de bouwsector. De laatste tien jaar plan ik de plaatsing van ramen en deuren. In al die jaren was ik hooguit vier dagen ziek. En vakanties duurden nooit lang bij mij, want dan liep ik te ver achter met werk. Een drietal jaar geleden stapte ik over op een vier vijfde, maar de hoeveelheid werk bleef onveranderd, en wanneer ik 's maandags na een vrije dag op vrijdag aan de werkweek begon, kreeg ik al de vraag waarom ik bepaalde klanten nog niet had gebeld. Ondertussen werd een digitalisering doorgedrukt, zonder dat er naar mijn ervaring werd geluisterd. In de loop der jaren nam ik ook de stress en oplopende werkdruk mee naar huis. M'n vrouw merkte dat ik opvallend stil werd. Ik sliep slecht en moest me iedere ochtend steeds meer oppeppen om naar het werk te gaan. De huisarts zei me dat het vijf over twaalf was. Mijn hoge bloeddruk zei hetzelfde. Op doktersadvies ben ik nu thuis.'

Viviane (61)

'Je denk dat je alles aankunt tot het te laat is. Zeker als je geëngageerd bent, voel je de druk om zo hard mogelijk te blijven doorgaan. Na een periode van ziekte begin ik nu stilaan mijn draai weer te vinden op het werk. Gelukkig met steun van mijn directie. Enkele jaren geleden zette ik al bewust de stap om vier vijfde te werken. Maar zelfs dan moest ik op vrijdagmiddag in bed komen van de week. Ik bleef zo doorgaan tot het niet meer ging en ben toen in tranen naar de dokter gegaan. Die heeft me drie maanden volledig laten rusten. Dat was echt nodig.'

'Dankzij loopbaanbegeleiding, een luisterende huisarts, gesprekken met een therapeut en begrip van de werkgever heb ik mijn werk weer kunnen oppakken. Ik moet nog twee jaar tot mijn pensioen. Momenteel bouw ik mijn werkuren weer stilaan op, en ik kan mijn functie invullen met taken die haalbaar zijn.'

AUTOMATISCHE LOONINDEXERING

Waarom geen index in centen in plaats van procenten?

Wanneer winkelprijzen en facturen stijgen, nemen onze lonen toe in verhouding tot die inflatie om de koopkracht te vrijwaren. Net zoals de inflatie wordt die automatische loonindexering uitgedrukt in procenten, niet in euro's. Is dat niet oneerlijk? Iemand die 1 000 euro verdient en een loonstijging van 10 procent krijgt, houdt 1 100 euro over, terwijl iemand met een loon van 5 000 euro in dat geval maar liefst 500 euro 'rijker' wordt.

Een verraderlijk pleidooi, vindt hoofd van de ACV-studiedienst Chris Serroyen. 'Een index in centen in plaats van procenten wordt voorgesteld als een socialere indexering, maar in werkelijkheid is er niets sociaals aan. Om te beginnen wordt niemand rijker van een indexering. Het corrigeert enkel, met enige vertraging, het koopkrachtverlies door de stijgende prijzen en beschermt zo zowel hogere als lagere inkomens tegen verarming.'

Zou een index in centen dan geen vorm van herverdeling zijn, omdat lagere inkomens daarbij een relatief grotere koopkrachtcorrectie krijgen dan rijkere? Ook dat is een kromme redenering, aldus Serroyen. 'Er wordt immers helemaal niets herverdeeld. De lagere lonen behouden in het beste geval hun koopkracht, maar winnen niets. Wie wint, zijn de werkgevers en de aandeelhouders die een hogere winstmarge zien omdat ze werknemers met hogere lonen niet of minder moeten bijpassen. Zo'n zogenaamde 'sociale indexering' herverdeelt dus enkel arbeidsinkomens naar kapitaal, en vermogens zijn vandaag al veel ongelijker verdeeld dan lonen.'

'Daar komt nog bij dat een beperktere indexatie van de brutolonen, in welke vorm dan ook, altijd leidt tot minder inkomsten voor de sociale zekerheid en voor openbare diensten. Omdat onze sociale zekerheid en publieke dienstverlening wél herverdelend werken, is de slotsom van een index in centen in plaats van procenten dus enkel minder herverdeling en meer ongelijkheid.'

VACATURES

Het ACV zoekt

- Digitale Marketeer/Data-analist – Schaarbeek
- Management Assistant directiesecretariaat – Schaarbeek
- Management Assistant Internationale dienst – Schaarbeek
- Stafmedewerker Bewegingsploeg – Schaarbeek

~ www.hetacv.be/vacatures

Weefgetouwen van Picanol

Op amper een kwartiertje stappen van de Menenpoort in Ieper maken de collega's van Stefaan Williams (56) weefmachines van wereldklasse. 'Twee op de drie jeansbroeken ter wereld worden op Picanolmachines geweven.'

~ Tekst **An-Sofie Bessemans**
~ Foto's **Wouter Van Vooren**

JURGEN DEGRYSE (44), presales engineer

'Picanol, dat is Ieper. Mijn beide grootvaders en mijn vader hebben hier gewerkt. Ik ben hier 25 jaar geleden begonnen als arbeider, na een interne opleiding zorg ik nu dat de klant de machine krijgt die het best is afgesteld op het weefsel dat hij wil maken. We maken zo'n 43 weefgetouwen per dag. De snelste halen 1 000 inslagen per minuut.'

NANCY BATTEU (48), arbeidster PsiControl

'Ik heb eerst bij Lee gewerkt, dan bij Levis. Door een overname kwam ik hier terecht. Als je leergierig bent, kom je hier vooruit. Ik print en controleer elektronica die in de machines komt. Zoals je ziet draag ik een gecertificeerde veiligheidsschoort en -schoenen die elke statische ontlading voorkomen.'

HEIN BLANCKE (51), arbeider-bediener

'Ik maak vorken, een van de onderdelen. Je beseft pas hoe complex een weefgetouw is als je al onze afdelingen ziet: de gieterij, het atelier, het magazijn, de montage, de controle ... Sommige weefgetouwen zijn bijna drie meter groot.'

STEFAN WILLIAMS (56), hoofdafgevaardigde

'Mijn tofste realisatie als werknemersafgevaardigde? De broodautomaten aan de bedrijfsingang. Voor de werkgever kost het amper iets, de bakker uit Zonnebeke is zeker van zijn verkoop en collega's die vroeg beginnen of laat werken, geraken zo toch nog aan brood. Binnenkort gaan we weer rond met een soepkar voor De Warmste Week. Groene soep of tomatensoep, dat staat nog niet vast.' (lacht)

FEITEN

In 1936 ziet Weefautomaten Picanol NV het levenslicht. Het eerste weefgetouw wordt gemaakt op basis van een ontwerp van de Spaanse ingenieur Jaime Picañol. De werknemers bij Picanol produceren vandaag nog steeds lucht- en grijperweefmachines, samen met andere machines voor klanten als Atlas Copco en CNH. Op de site van het Ieperse wereldbedrijf – met straks een nieuw hoofdkantoor in de vorm van een schietspoel – werken zo'n 1 300 arbeiders en 450 bedienden.

1. EXPO GEVOELIGE PLAATJES UIT CONGO

Bijna honderd jaar lang zwaaiden Belgen de plak in Congo, een land tachtig keer zo groot. Het werd een tijdperk van uitbuiting en vaak gewelddadige onderdrukking, en er kwam heel wat bij kijken om de publieke opinie in België aan te sturen. Fotografie speelde daarin een cruciale rol, maar tegelijkertijd ontwikkelde de fotografie kunst zich ook in Congo zelf. De tentoonstelling *Recaptioning Congo* in het Antwerpse fotomuseum FOMU zet die perspectieven van Europese en Afrikaanse fotografen tegenover elkaar, en geeft zo een bijzondere inkijk in het leven in koloniaal Congo.

~ Nog tot 15 januari in FOMU Antwerpen.

3. PODCAST Nest

Een warm nest voor een pleegkindje

Vier jaar lang volgde podcastmaker Anke Van Meer het traject van haar broer en zijn vriend die de zorg voor een kindje willen opnemen. Adoptie of draagmoederschap blijken niet zo vanzelfsprekend als homokoppel. Uiteindelijk komen ze bij pleegzorg terecht. Maar wat houdt zo'n 'gedeeld ouderschap' eigenlijk in? Hoe aanwezig blijven de biologische ouders? Hoe kijken pleegkinderen zelf naar hun situatie? Zes afleveringen lang hoor je in deze Radio 1-podcast verhalen van pleegzorgers, ouders en kinderen, omkaderd met duiding van experts uit de jeugdrechtspraak of de psychiatrie. ■

~ Te beluisteren in je favoriete podcastapp of op VRT MAX.

2. BOEK Hildeke

Zingend hartje

Schrijfster Lieve Joris werd bekend met haar reisverhalen over het Midden-Oosten of Afrika, maar zoekt het tegenwoordig dichterbij huis. Na het geprezen *Terug naar Neerpelt* (2018) over haar geboortedorp duikt ze met *Hildeke* opnieuw in haar familiegeschiedenis. Hildeke is het zevende kind in de rij van negen broers en zussen die Joris telt. Na de dood van hun ouders is het aan die kroost om zich over hun zusje met het syndroom van Down te ontfermen. Hildeke heeft een 'zingend hartje', zegt Joris, en beschikt over een feilloze antenne voor goed en kwaad. Maar net zo goed zit ze vol twijfels en angsten, en beseft ze donders goed dat ze minder in haar mars heeft dan haar broers en zussen.

~ Atlas Contact, 144 blz.

Factcheck.

Werkzoekenden weigeren banen want het verschil met hun uitkering is te klein

Werkzoekenden vinden niet sneller een nieuwe baan als hun uitkering vermindert. Dat leert een recente studie van de RVA.

In september beweerde MR-voorzitter Georges-Louis Bouchez dat de werkloosheidsuitkeringen te hoog zijn in vergelijking met wat je als werknemer kunt verdienen. Maar heel wat uitkeringen bevinden zich nu al onder de Europese armoedegrens. En een recent rapport van de RVA toont aan dat werklozen financieel straffen geen effect heeft op de uitstroom naar werk.

Volgens cijfers van Europees statistiekbureau Eurostat leeft de helft van alle werklozen tussen de 18 en 64 jaar in ons land van een inkomen dat onder de Europese armoedegrens ligt. Tien jaar geleden versnelde de regering-Di Rupo de stapsgewijze daling van de werkloosheidsuitkering naarmate men langer werkloos is. Het idee was dat

werklozen sneller werk zouden vinden als hun uitkering lager wordt. De RVA stelt nu dat dat niet klopt. Volgens het rapport is er geen verband tussen de sneller dalende werkloosheidsuitkering en de uitstroom van mensen naar werk. Bovendien valt de beschermingsfunctie van de werkloosheidsuitkering niet te rijmen met de versterkte trapsgewijze vermindering. De overheid zal volgens de onderzoekers dus een keuze moeten maken welke richting ze wil uitgaan.

Karim Dibas, expert bij de werkzoekendenwerking van het ACV, kijkt niet op van die resultaten. 'Je moet mensen niet met de financiële roe naar nieuw werk leiden, maar net drempels wegwerken die langdurig werklozen ondervin-

den. Denk daarbij aan onvoldoende werkervaring bij jongeren of een mismatch van kwalificaties om aan de steeds sneller veranderende eisen te voldoen.'

Bovendien toont een nieuwe analyse van de FOD Sociale Zekerheid aan dat de meeste minimumuitkeringen zich nog steeds ver onder de Europese armoedegrens bevinden. 'Het probleem is dat de politiek nog altijd te krenterig is als het gaat om werklozen', zegt Chris Serroyen van de ACV-studiedienst. 'Het gevolg is dat nu zelfs een deel van de werklozen beter af zou zijn bij het OCMW, omdat het leefloon hoger ligt dan sommige minima bij werkloosheidsuitkeringen.' ■

We vragen het aan.

Piet Van den Bergh, expert arbeidsrecht bij het ACV

Wat met mijn eindejaarspremie?

De eindejaarsperiode komt eraan. Naast gezelligheid en (familie)feesten betekent dat voor veel werknemers ook de eindejaarspremie of dertiende maand. Maar wat zeggen de regels daarover precies? Expert arbeidsrecht van het ACV Piet Van den Bergh legt het je uit.

'Een eindejaarspremie is geen algemeen wettelijke verplichting voor de werkgever. Je hebt enkel recht op een eindejaarspremie als de cao van je sector, onderneming of je individuele arbeidsovereenkomst dat zo bepaalt. In sommige gevallen is er ook een gewoonte ontstaan waarbij telkens een eindejaarspremie wordt uitbetaald, zonder dat daarvoor iets schriftelijk is vastgelegd. Ook in dat geval is de werkgever verplicht om die uit te betalen, als dat een gewoonte is die al langer duurt.'

'Het tijdstip waarop je premie of dertiende maand uitbetaald moet worden, ligt eveneens niet algemeen vast. Kijk ook daarvoor je cao, arbeidsovereenkomst of -overeenkomst na. Een eindejaarspremie is een vorm van loon. De premie moet correct uitbetaald worden en er moeten belastingen op betaald worden. Daarbij kan de eindejaarspremie gelijk zijn aan je maandloon (een volledige dertiende maand) of vastgelegd worden op een ander bedrag. Krijg je je ontslag, dan behoud je in de meeste gevallen je recht op het reeds opgebouwde deel van je eindejaarspremie. Ook als uitzendwerknemer heb je recht op een eindejaarspremie, als je minstens 65 dagen of 494 uren gewerkt hebt tijdens de referentieperiode van 1 juli tot 30 juni, via een of meerdere uitzendkantoren tewerkgesteld.' ■

~ www.hetacv.be/eindejaarspremie

Breintrein

	1		4	2	3	
7			3			8
	8	9	2		5	7
						9
			8	6		1
7						5
6		4	8			2
	9					
8		5	2			

'Het is hier geen hotel'

→ Tekst Simon Bellens → Foto Sophie Nuytten

Riet Ory is adjunct-directeur van vrouwenorganisatie Femma Wereldvrouwen. Samen met directeur Eva Brumagne schreef ze *Het is hier geen hotel!*, een praktische gids om de ongelijke verdeling van huishoudelijk werk tussen vrouwen en mannen aan te pakken.

Wie doet er thuis de vaat? Wie zorgt ervoor dat zoon of dochter de zwempullen niet vergeet? Wie weet er waar de nieuwe stofzuigerzakken liggen? Bij heterokoppels is dat antwoord nog vaak 'de vrouw', en daar komt maar weinig verandering in.

Uit Europees onderzoek blijkt dat 81 procent van de Belgische vrouwen dagelijks taken in het huishouden uitvoert, tegenover 33 procent van de mannen. Wekelijks spenderen vrouwen maar liefst negen en een half uur langer aan het huishouden dan mannen.

Riet Ory en Eva Brumagne willen met hun boek *Het is hier geen hotel!* die ongelijkheid helpen weg te werken. 'Het gaat bovendien vaak om onzichtbaar werk', vertelt Ory. 'Het huishouden plannen, weten waarmee iedereen in het gezin bezig is, of het aanspreekpunt zijn voor scholen of verenigingen. Vrouwen hebben de laatste decennia veel kansen gekregen en gegrepen op de arbeidsmarkt, maar thuis gaat die emancipatie veel trager. Dat geeft vrouwen een dubbele shift, op het werk én thuis, en velen voelen zich bekocht.'

Waarom zijn die patronen zo moeilijk te doorbreken?

ORY → 'Ze zitten ingebakken in onze hoofden en in de samenleving. Onze maatschappelijke organisatie is ontstaan uit een kostwinnersmodel waarbij mannen geld verdienen voor het gezin en vrouwen zorgden dat hun mannen gezond en wel konden uit werken gaan. Onbetaalde arbeid blijft ondergewaardeerd. Je krijgt er geen geld of status voor. Wel liefde, dat is ook belangrijk. Als vrouwen dan op de arbeidsmarkt komen, ontstaan er discussies over

het tekort aan kinderopvang, of over de zorg voor ouderen. Bovendien leven we anders, met steeds meer tweeverdieners en alleenwonenden. Ook grootouders kunnen alsmäär moeilijker de kleinkinderen opvangen omdat ze langer moeten werken.'

Julie boek focust op gedeeld eigenaarschap. Wat betekent dat?

ORY → 'Gedeeld eigenaarschap gaat om samen verantwoordelijkheid opnemen. Iedere tijd is even waardevol, en niemand heeft zomaar een vrijstelling van een huishoudelijke taak. Dat betekent ook dat er niet één aanvoerder in het huishouden is.'

'We proberen tips en manieren te geven om het gesprek aan te gaan over die huishoudelijke verdeling. We kunnen veel leren van mensen die buiten de klassieke paden treden. Plusmama's in een nieuw samengesteld gezin nemen bijvoorbeeld niet zomaar een klassieke moederrol op. Amerikaans onderzoek wijst er dan weer op dat de taakverdeling bij halebikoppels gelijk is.'

'Op het eerste gezicht hebben mannen misschien niet zoveel te winnen bij een gelijkere taakverdeling, maar ze hebben er wel baat bij om beter voor zichzelf te kunnen zorgen. Uit onderzoek blijkt ook dat seksuele relaties beter zijn als de taken gelijkjer verdeeld zijn. Kinderen worden bovendien zelfredzaam als ze meer deelnemen aan het huishouden. Hoeveel achttienjarigen kunnen nog geen ei bakken?'

Veel middenklassegezinnen besteden huishoudelijk werk vandaag uit, vaak aan kwetsbare vrouwen.

ORY → 'Er is een grote ongelijkheid tussen vrouwen. Wie poetst het huis van de

poetsvrouw? Op zich hebben wij niets tegen uitbestede werk, maar daar moeten wel een goed loon en goede arbeidsvoorwaarden tegenover staan. Zoals dat nu loopt in de dienstchequesector kan het echt niet verder.'

Onlangs bespaarde de Vlaamse regering op het groeipakket en de federale op het tijdskrediet voor kinderczorg. Maatregelen waarvan vooral vrouwen de dupe zijn, luidde de kritiek.

ORY → 'De regeringen verwachten dat vrouwen en mannen beiden werken in een 38- of 40-urige week maar maken het gezinnen vervolgens supermoeilijk door het mes te zetten in de kinderopvang en de ouderschapsverloven. Je zou die net moeten uitbreiden, en vooral een hogere uitkering moeten geven zodat ook alleenwonende ouders er een beroep op kunnen doen. Een tijdskrediet dat je een inkomen geeft van 600 à 700 euro per maand, wordt vooral opgenomen door een tweeverdiener met een partner met een zeer goed inkomen.'

'Het is heel belangrijk dat overheden zorgen voor voldoende en kwaliteitsvolle ondersteunende diensten voor gezinnen, zoals kinderopvang, en voor een betere verdeling van de zorgverloven. De huidige regering heeft het vaderschapsverlof uitgebreid, maar de opname ervan is niet verplicht. Jonge vaders die vandaag hun vaderschapsverlof volledig willen opnemen horen nog vaak van hun baas: *Dat ga je toch niet doen?* In Scandinavië worden partners die allebei ouderschapsverlof opnemen net beloond met meer tijd.' ■

~ Visie mag drie lezers blij maken met een exemplaar van *Het is hier geen hotel!* Stuur ten laatste op 1 december 2022 een mailtje naar lezers@visiereductie.be met je naam, adres en het antwoord op de volgende wedstrijdvrage: Hoeveel uur per week spenderen mannen minder tijd aan het huishouden dan vrouwen? Zet in de onderwerpregel 'wedstrijd'. Een brief sturen met het juiste antwoord kan ook, naar VISIE, Postbus 20, 1031 Brussel

Fernand Huts stort havenarbeiders weer in onzekerheid

De wet-Major, de regeling voor havenarbeid, moet nog maar eens herbekeken worden. Dat is een gevolg van een uitspraak door de Raad van State een maand geleden, na een klacht van Katoen Natie. Het bedrijf van havenbaas en miljardair Fernand Huts nam deze keer vooral de erkenningscommissie die de kwalificaties van havenarbeiders behandelt in het vizier.

→ Tekst Nils De Neubourg → Foto ID/ Stefaan Temmerman

Fernand Huts, topman van Katoen Natie, kocht de Boerentoren in 2021 nog voor een bedrag dat tot 150 miljoen euro wordt geschat.

‘Omdat werken in de haven verschillende risico’s met zich meebrengt, is het belangrijk dat het personeel over de noodzakelijke kwalificaties beschikt’, zegt Kurt Callaerts, sectorverantwoordelijke van ACV-Transcom. Ook het Europees Hof van Justitie volgde die redenering vorig jaar nog in een arrest, na weer eens een klacht van Katoen Natie. Sinds 2016 wordt die waarborg van de veiligheid in de praktijk vooral gegarandeerd door een koninklijk besluit, als update van de wet-Major uit 1972. Die kwam er door overleg tussen werkgevers en -nemers.

Callaerts: ‘Nu valt de Raad van State vooral over de samenstelling van de erkenningscommissie voor die kwalificaties van werknemers en de regels die de commissie daarvoor hanteert.’ Die uitspraak na een nieuwe klacht vanuit Katoen Natie haalt het koninklijk besluit van 2016 onderuit. ‘Daardoor vallen we terug op de regeling voor havenarbeid zoals die tot 2016 bestond. Maar ook die is

volgens de Europese Commissie in strijd met de Europese regels’, aldus Callaerts.

Nieuw koninklijk besluit

Ondertussen hebben de overheid en sociale partners, waaronder ACV-Transcom, niet stilgezeten. ‘We zijn aandachtig door het arrest gegaan. Wie al een erkenning heeft, kan gerust zijn want die verliest ze niet. En voor de toekomstige erkenningen hebben we al een ontwerp voor een nieuw koninklijk besluit klaar. Dat houdt rekening met de opmerkingen van de Raad van State.’ Op het moment van publicatie doorloopt dat ontwerp nog de noodzakelijke procedures. ‘Maar het is slechts een kwestie van dagen voor het koninklijk besluit ook effectief in werking kan treden en de erkenningscommissie weer haar werk kan doen’, zegt Callaerts.

In 2013 bracht Katoen Natie de juridische bal al aan het rollen, met een onderzoek van de Europese Commissie tot gevolg. Het bedrijf van miljardair Fernand Huts

ging niet akkoord met de bepaling dat logistieke taken binnen het havengebied door erkende havenarbeiders moesten worden uitgevoerd. Dat was al zo sinds de wet-Major uit 1972. Sindsdien volgden al enkele aanpassingen om de loon- en arbeidsomstandigheden van logistieke arbeid in het havengebied te regelen. ‘Katoen Natie en Huts weigeren duidelijk om zich neer te leggen bij oplossingen die tussen sociale partners tot stand kwamen. Maar daardoor de havenarbeiders terugzenden naar de tijd van Daens, is een brug te ver’, besluit Callaerts. ■

Actieplan om 7 700 vacatures in bouw in te vullen

In 2021 ontving de VDAB een vijfde meer vacatures voor de bouwsector dan het jaar daarvoor. Het herstel van de sector na corona is een mogelijke verklaring, zij het wellicht gedeeltelijk. Want ook de stijging sinds 2019, het laatste pre-coronajaar, is opmerkelijk. Voorlopig lijken ook de cijfers van 2022 het groeiende probleem van personeelstekort alleen maar te bevestigen. Momenteel telt de bouwsector 7 700 openstaande vacatures.

Om die vacatures weg te werken, slaan de sociale partners en de VDAB de handen in elkaar. Ook ACV bouw - industrie & energie (ACVBIE) keurde het actieplan goed. Daarin staan 50 acties die tegen 2024 het tekort aan handen moeten terugdringen. Er is onder meer afgesproken om werkzoekenden maximaal en gericht te informeren om zo door te stromen naar de bouwsector en extra in te zetten op moeilijk bereikbare kandidaten.

Dat de nood hoog is, toont ook de lijst van knelpuntberoepen van de VDAB. Met bijvoorbeeld dakdekker, wegenwerker, buitenschrijnwerker, wegenwerker tot sanitair installateur en kraanbestuurder behoren heel wat knelpuntberoepen tot het bouwwezen. ■

WEST-VLAANDEREN

Stem voor de werkmens

Veel monumenten zijn opgetrokken ter ere van beroemde figuren: koningen, politici, generaals ... Maar aan het kanaal in Laken vind je een beeldhouwwerk voor mensen zoals jij en ik: het *Monument voor de arbeid* (1930) van Constantin Meunier. Meunier wijdde zijn laatste tien levensjaren aan het maken van de verschillende figuren. Hij was de eerste om werkende mannen en vrouwen uit te beelden in sculpturen. Helaas heeft hij het voltooide monument nooit zelf kunnen zien.

De gipsen modellen die in Meuniers atelier zijn achtergebleven, verdienen dringend restauratie. Het zijn de laatste relictten die ons de hand van de meester tonen: dicht bij zijn hand kun je niet komen. Wie mee dit kwetsbare erfgoed wil beschermen, kan tot en met 27 november een stem uitbrengen in de Erfgoed Challenge.

~ www.kikirpa.be/nl/erfgoed-challenge